

‘... ขณะที่สดต้องขณะความชั่วทั้งหมด ...’

‘... เมื่อมนุษย์จะเกิดมาต้องเอาใจหยุดตรงนั้น กลางตัวของพ่อ หญิงชายเกิด
ต้องเอาใจไปหยุดตรงนั้น ที่หยุดของใจ เวลาจะหลับ ก็ต้องเอาใจไปหยุดตรงนั้น
จึงหลับได้ หลับตรงไหนตื่นตรงนั้น เกิดตรงไหนตายตรงนั้น
อ้ายที่เกิด ที่ดับ ที่หลับ ที่ตื่นนั้นแหละ เอาใจไปหยุดตรงนั้น ...’

รวมพระธรรมเทศนา พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)

กัณฑ์ที่ ๓๖

ଚଞ୍ଚଳକ୍ଷତର

๒๐ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๙๗

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส (๓ จบ)

ภูตปุพพ์ ภิกขเว เทวาสฺรสงฺคาโม สหุပ္พยุพฺโท อโหสิฯ อถโข
ภิกขเว สกโก เทวานนินฺโท เทเว ตาวตีสเ อามนฺเตสึ สเจ มาริสํ
เทวานํ สงฺคามคตํ อูปฺปะชเยยฺย ภามํ วา นมฺมิตตํ วา โสมหํโส วา
มเมว ตสฺมิ สมเย ฐชฺคํ อุลโลเกยฺยาถฯ มมํ ทิ वो ฐชฺคํ อุลโลกยต
ยมภาวิสสตี ภามํ วา นมฺมิตตํ วา โสมหํโส วาโส ปหิยยิสสตีติฯ

សំ.ស.(បាលី) ០៥/៤៦៤/៣២០

ณ บัดนี้ อาตมภาพจักได้แสดงธรรมิกถา แก่ด้วยความชนะและความพ่ายแพ้ ๒ กระแส โลกปรารถนาความชนะทุกถ้วนหน้า ไม่มีใครปรารถนาความแพ้เลย ความแพ้หรือความชนะนี้เป็นของคู่กันในศึกสงครามใดๆ ในมนุษย์โลก ต่างฝ่ายก็ชอบชนะด้วยกันทั้งนั้น ไม่มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอยากจะแพ้ หรือมุ่งมาดปรารถนาความแพ้ ถ้าว่าคิดว่าแพ้แน่แล้วก็ไม่สู้ ถ้าว่าคิดว่าสู้ก็ไม่แพ้ ตั้งใจอย่างนี้

บัดนี้สงครามโลกกำลังปรากฏอยู่ ในเกาหลียังปรากฏอยู่ ในอินโดจีนนั้นก็ยังปรากฏอยู่ ต่างฝ่ายก็มุ่งเอาชนะชนะด้วยกัน สู้กันจริงๆ จังๆ อย่างนี้

ทางพุทธศาสนาเล่า มุ่งความชนะยิ่งกว่านั้น แต่ว่าความแพ้นั้นล่อแหลม มันก็ปรากฏอยู่เหมือนกัน เหมือนภิกษุที่สวมฟอร์มเป็นภิกษุอยู่เช่นนี้ ถ้ามุ่งความชนะจึงได้สวมฟอร์มเช่นนี้เข้าสู่รบทีเดียว ฝ่ายอุบาสกอุบาสิกาแสดงอาภักิริยามุ่งความชนะอีกเหมือนกัน แต่ความชนะนะชนะอะไร **ชนะที่สุดต้องชนะความชั่วทั้งหมด** ความชั่วทั้งหมดมีมากน้อยเท่าใดมุ่งชนะทั้งหมด จนกระทั่งดีที่สุดถึงพระอรหันต์ ตัดกิเลสเป็นสมุทเฉทปหานมุ่งหลักฐานเช่นนั้น

โลกดูจะเดียวกัน มุ่งความชนะเป็นเบื้องหน้า เพื่อจะหลีกเลี่ยงจากความแพ้ เมื่อได้ชัยชนะแล้ว ก็ได้ความเป็นใหญ่ในประเทศนั้นๆ ชนะทุกประเทศ เป็นเอกในชมพูทวีป เรียกว่าชนะเลิศ การชนะนี้แหละเขาต้องการกันนัก มีแพ้ชนะ ๒ อย่างเท่านั้น

ไม่ว่าแต่ความแพ้ชนะในมนุษย์นี้ ในดาวดิงส์เทวโลกนั้น เทวดายังรบกันเลย เรื่องนี้ปรากฏตามกำหนดวาระพระบาลีที่ยกขึ้นไว้ในเบื้องต้นว่า **ภูตบุพพิ ภิภุชเว เทวาสุรสงคาโม สมบุพยุสุโ อโหสิ** ว่า ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เรื่องดีกตำบรพ์เคยมีมาแล้วในกาลปางก่อน **เทवासุรสงคาโม** สงครามเทวดาและอสูร **สมบุพยุสุโ อโหสิ** ได้ประชิดกันเข้าแล้ว เทวดาและอสูรในดาวดิงส์ทำสงครามกันขึ้นแล้ว เมื่อสงครามเกิดขึ้นเช่นนั้น ในคราวใดสมัยใด พวกอสูรแพ้ท้าวสักกรินทร์เทวราชก็ลงไปตั้งพิภพอยู่ภายใต้เขาพระสุเมรุ บนยอดเขาพระสุเมรุนี้พระอินทร์ตั้งพิภพอยู่ในที่นั้น เรียกว่าดาวดิงส์ หนทางไกลตั้ง ๘๔,๐๐๐ โยชน์ จากยอดไปถึงตีนเขาโน้น จากยอดเขาไป ถึงยอดเขา ๘๔,๐๐๐ โยชน์ หนทางไกลขนาดนี้ แต่ว่าเขาพระสุเมรุอยู่ในน้ำ มีน้ำล้อมรอบ

เมื่อถึงเทศกาลฤดูดอกแผลอยในพิภพของอสูรบานขึ้นเวลาใด ชาวอสูรตกใจ ก็ที่พิภพของเราที่เราเคยอยู่มันมีดอกปาริฉัตตชาติ นี้อดอกแผลอยเกิดขึ้นในพิภพของเรา เช่นนี้ ไม่ใช่พิภพของเราเสียแล้ว คิดรู้ว่า อ้อ เมื่อครั้งเราเมาสุรา ท้าวสักกรินทร์เทวราชจับเราโยนลงมา พวกเราจึงมาอยู่ในเขาพระสุเมรุนี้ ที่เกิดพิภพอสูรขึ้นเช่นนี้ก็เพราะบุญของเรา แต่ว่าหักห้ามความแค้นใจนั้นไม่ได้ ต้องผุดขึ้นมาจากน้ำ ออกมาจากเชิงเขาพระสุเมรุจากในน้ำนั้นแหละ เหาะขึ้นไปในอากาศ ไปรบกับท้าวสักกรินทร์เทวราช

ถึงคราวสมัยทำสงครามกับอสูรเวลาใด ท้าวสักกรินทร์เทวราชก็เรียกเทวดาในชั้นดาวดิงส์ หมู่เหล่าเทวดาในชั้นดาวดิงส์มีมากน้อยเท่าใด เรียกมาสั่งว่า **สเจ มาริสา เทวานํ สงคามคตาณํ อุปฺปชฺเชยฺย ภยํ วา จมฺภิตตฺตํ วา โลมฺหํโส วา มเมวตสฺมี สมเย ธชคฺคํ อุลฺโลเกยฺยาถ มมํ หิ โว ธชคฺคํ อุลฺโลกยตฺย ยมฺภวิสฺสติ ภยํ วา จมฺภิตตฺตํ วา โลมฺหํโส วา โส ปหิยฺยิสฺสติ** ว่า ดูก่อนท่านผู้บริบูรณ์ทั้งหลาย ถ้าความกลัว หรือความหวาดสะดุ้ง หรือความขนพองสยองเกล้า เกิดขึ้นแก่ท่านทั้งหลาย ที่ไปอยู่ในสงครามแล้ว ท่านทั้งหลายเมื่อความกลัวเกิดขึ้นเช่นนั้น ให้แลดูชายธงของเรา เมื่อท่านแลดูชายธงของเราในกาลใด กาลนั้นความกลัวความหวาดสะดุ้งขนพองสยองเกล้าอันใดที่มีอยู่อันนั้นย่อมหายไป เมื่อท่านแลดูชายธงของเราแล้ว ความกลัว

ความหวาดสะดุ้งไม่หายไป ขอท่านทั้งหลายฟังแลดูชายธงของเทวราชปชาบดีเกิด เพราะว่าเมื่อท่านทั้งหลายแลดูชายธงของเทวราชปชาบดี ความกลัวก็ดี ความหวาดสะดุ้งก็ดี ความขนพองสยองเกล้าก็ดี ที่มีอยู่ย่อมหายไป เมื่อท่านแลดูชายธงของเทวราชปชาบดีแล้ว ความกลัวความหวาดสะดุ้งไม่หายไป ท่านฟังแลดูชายธงของวรุณเทวราชเกิด ความกลัวความหวาดสะดุ้งความขนพองสยองเกล้าของท่านก็จะหายไป ถ้าว่าเมื่อท่านแลดูชายธงของเทวราชวรุณแล้ว ความกลัวความหวาดสะดุ้งความขนพองสยองเกล้านั้นยังไม่หายไป ที่นั่นท่านฟังแลดูชายธงของเทวราชชื่อว่าอิสานเกิด เมื่อท่านแลดูชายธงของเทวราชชื่อว่าอิสานแล้ว ความกลัว ความหวาดสะดุ้ง ความขนพองสยองเกล้าของท่านจะหายไป

เมื่อท่านแลดูชายธงของท่านทั้ง ๔ เหล่านี้ ความกลัวความหวาดสะดุ้งความขนพองสยองเกล้า บางทีก็หายไปบ้าง บางทีก็ไม่หายบ้าง **ตัม กิสุส เหตุ** นั้นเหตุอะไรเล่า **สกุโก หิ ภิกขเว เทวานมินโท** ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ทำวสันตกรินทร์เทวราชผู้เป็นจอมของเทวดา **อวิตราโค** มีราคะยังไม่ไปปราศแล้ว **อวิตโทโส** มีโทสะยังไม่ไปปราศแล้ว **อวิตโมโห** มีโมหะยังไม่ไปปราศแล้ว **ภิริ จมฺภี อุตฺตราสี ปลายิตี** เป็นผู้ยังกลัว ยังหวาด ยังสะดุ้ง ยังหนีไปอยู่ ท่านทั้ง ๔ นั้น ยังกลัว ยังหวาดสะดุ้ง ยังหนีไปอยู่ **อหฺมจ โข ภิกขเว เอวํ วทามิ สเจ ตุมฺหากํ ภิกขเว อรณฺยคฺคตาณํ วารุกฺขมฺมูลคฺคตาณํ วา สญฺญาคารคฺคตาณํ วา อูปฺปชฺเชยฺย** ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เรากล่าวอย่างนี้แล เมื่อท่านทั้งหลายไปอยู่ป่าแล้ว ไปอยู่ที่โคนต้นไม้แล้ว ไปอยู่เรือนว่างเปล่าแล้ว ถ้าแม้ว่าความกลัว ความหวาด ความสะดุ้ง ความขนพองสยองเกล้าเกิดขึ้นแก่ท่านทั้งหลาย ท่านทั้งหลายพึงระลึกถึงเราผู้ตถาคตเข้าเกิด

เมื่อท่านระลึกถึงเราผู้ตถาคตแล้วกาลใด กาลนั้นความกลัว ความหวาดสะดุ้ง ความขนพองสยองเกล้าของท่านทั้งหลายจะหายไป เมื่อท่านระลึกถึงเราแล้ว ความกลัว ความหวาดสะดุ้งขนพองสยองเกล้าไม่หายไป ที่นั่นท่านทั้งหลายพึงระลึกถึงพระธรรมเข้าเกิด เมื่อท่านทั้งหลายระลึกถึงพระธรรมเข้าแล้ว ความกลัว ความหวาดสะดุ้ง ความขนพองสยองเกล้าของท่านจะหายไป เมื่อท่านระลึกถึงพระธรรมแล้ว ความกลัว ความหวาดสะดุ้งขนพองสยองเกล้าของท่านไม่หายไป ที่นั่นท่านพึงระลึกถึงพระสงฆ์เข้าเกิด เมื่อท่านระลึกถึงพระสงฆ์เข้าแล้ว ความกลัว ความหวาดสะดุ้ง ความขนพองสยองเกล้าของท่านก็จะหายไป

ที่ท่านทั้งหลายระลึกถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ความกลัว ความหวาด สะดุ้ง ความขนพองสยองเกล้าหายไป ต่ กิเลส เหตุ นั้นเหตุแห่งอะไร ตถาคต อรหิ สมุทสาสมุพุโธ พระตถาคตเจ้าเป็นผู้หมดกิเลส เป็นผู้ตรัสรู้แล้วเองโดยชอบ วิตราคิ เป็นผู้มิราคะไปปราศแล้ว วิตโทโส มีโทสะไปปราศแล้ว วิตโมโห มีโมหะไปปราศแล้ว อภิริ อจฺจนฺภี อนุตฺตราสี อปฺลายุ เป็นผู้ไม่กลัว เป็นผู้ไม่หวาด เป็นผู้ไม่สะดุ้ง เป็นผู้ไม่หนีไป เพราะท่านเป็นผู้หมดภัยแล้ว ท่านไม่มีภัยแล้ว เมื่อระลึกถึงท่านเข้า เมื่อระลึกถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เข้า ภัยอันใดจักมี ภัยอันใดที่มี ภัยอันนั้นย่อมหายไป อยู่ไม่ได้ นี่เป็นเครื่องหมายของพุทธศาสนิกชนยิ่งนักหนา

ฝ่ายท้าวสักกรินทร์เทวราช ปชาบดีเทวราช วรุณเทวราช อีสานเทวราช ท่านมีบุญหนักศักดิ์ใหญ่ในดาวดึงส์เทวโลก เป็นผู้ปกครองของเทพเจ้าในดาวดึงส์เทวโลก ท้าวสักกรินทร์เทวราชผู้เป็นจอมเทวดา เป็นเทวดาผู้ใหญ่ เป็นที่มั่นใจของเทวดาชั้น ดาวดึงส์เทวโลกจันใด พุทธศาสนิกชน ภิกษุสามเณร อุบาสกอุบาสิกา มีพระรัตนตรัยเป็นหลัก คือ พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ สังฆรัตนะเป็นหลัก เมื่อระลึกถึงหลักอันนี้แล้วย่อมไม่หวาดเสียว ย่อมไม่กลัว ย่อมไม่สะดุ้ง มั่นคงในพระพุทธศาสนา เมื่อมั่นคงแน่วแน่เช่นนี้แล้วจะเอาชนะชนะได้ ไม่ต้องสงสัยเลย กระทำสิ่งใดสำเร็จสมความปรารถนาทีเดียว

จะอย่างไรพุทธศาสนิกชน ที่จะทำจริงทำแท่นั่นเอง เอาจริงเอาจังกันละ ของไม่มาก ของนิดเดียวเท่านั้น พุทธศาสนิกชน หญิงก็ดี ชายก็ดี ฤๅหิสถ์บรรพชิตไม่ว่า ต้องทำใจให้หยุด หยุดที่ตรงไหน ที่หยุดมีแห่งเดียว เคลื่อนจากที่หยุดแห่งนั้นละก็เป็นเอาตัวรอดไม่ได้ ไม่ถูกเป้าหมายใจดำพุทธศาสนา ทำใจให้หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์ ไสบริสุทธี เท้าฟองไขแดงของไก่ ใจหยุดนิ่งอยู่กลางดวงนั้น พอหยุดนิ่งอยู่กลางดวงนั้นได้แล้วนั้นแหละ เป้าหมายใจดำพุทธศาสนา ตรงนั้นแหละ เมื่อมนุษย์จะเกิดมาต้องเอาใจหยุดตรงนั้น กลางตัวของพ่อ หญิงชายเกิดต้องเอาใจไปหยุดตรงนั้น ที่หยุดของใจ เวลาจะหลับ ก็ต้องเอาใจไปหยุดตรงนั้นจึงหลับได้ หลับตรงไหนตื่นตรงนั้น เกิดตรงไหนตายที่นั่น อ้ายที่เกิด ที่ดับ ที่หลับ ที่ตื่นนั้นแหละ เอาใจไปหยุดตรงนั้น

พอหยุดถูกส่วนเข้า กลางกายมนุษย์ คราวนี้ก็เดินไปแบบเดียวกันนี้แหละ ไม่มีสองต่อไปละ พุทธศาสนาแท้ๆ ที่เดียวหนา ออกจากโอษฐ์พระบรมศาสดานะ คำว่าหยุดนั้นแหละ เมื่อพระองค์เสด็จไปทรมานองคุลิมาล องคุลิมาลหมดพยศร้ายแล้ว แพ้

จำนนพระบรมศาสดาแล้ว แปลงวาจาว่า “สมณะหยุดๆ” พระองค์ทรงเหลียวพระพักตร์ “สมณะหยุดแล้ว ท่านไม่หยุด” คำว่าหยุดนี้ออกจากโอษฐ์พระบรมศาสดา องค์ลิลลพอง รู้จักนัยที่พระบรมศาสดาให้เช่นนั้นก็หมดพยศร้าย มิจฉาทิฏฐิหายกลายเป็นสัมมาทิฏฐิ เพราะฉะนั้น อ้ายตัวหยุดนี้แหละหนา เลิกเป็นมิจฉาทิฏฐิ กลับเป็นสัมมาทิฏฐิทีเดียว

หยุดนี้แหละเป็นตัวถูกละ ก็เอาใจหยุดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นมนุษย์ ไสบริสุทธ์ เท้าฟองไข่แดงของไก่ ไม่หยุดไม่ยอมกัน แก้วใจจนกระทั่งใจหยุดก็ ก็ เมื่อ ใจหยุดแล้ว เข้ากลางของใจที่หยุดนั้นแหละ กลางของกลางๆ ไม่มีเขี่ยอื่น ที่กลางของ กลางที่เดียว พอถูกส่วนเข้าก็จะเข้าถึงดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน เท้าดวงจันทร์ดวง อาทิตย ไสเป็นกระจกคันฉ่องส่องเงาหน้า ไสเกินใส ใจก็หยุดอยู่กลางดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงศีล เท้ากับดวงธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน หยุด อยู่กลางดวงศีล ถูกส่วนเข้า กลางของกลางที่ใจหยุดหนักเข้า เข้าถึงดวงสมาธิดวง เท่ากัน หยุดอยู่ที่กลางดวงสมาธินั้น หยุดกลางของกลาง ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวง ปัญญา หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงปัญญา ดวงเท่ากัน เข้ากลางของใจที่หยุดนั้น ถูกส่วน เข้า เข้าถึงดวงวิมุตติ หยุดอยู่กลางดวงวิมุตตินั้น พอหยุดก็เข้ากลางของกลางที่ หยุดนั้น กลางของกลางๆๆ ถูกส่วนเข้า เข้าถึงดวงวิมุตติญาณทัสสนะ หยุดอยู่กลาง ดวงวิมุตติญาณทัสสนะนั้น พอถูกส่วนเข้าเท่านั้น เข้ากลางของใจที่หยุด ถูกส่วน เข้า เห็นกายมนุษย์ละเอียดที่ผืนออกไป จำได้อายุนี้เหมือนนอนผืนออกไป เมื่อเวลาไม่ ผืนมาอยู่ในกลางดวงวิมุตติญาณทัสสนะ ในกลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์นี้เอง พอถึงรู้จักทีเดียว กำชับให้ผืนได้ นั่งผืนได้ละคราวนี้ จะผืนสักกี่เรื่องประเดี๋ยวก็ได้ เรื่อง ประเดี๋ยวก็ได้เรื่อง ผืนได้สะดวกสบาย เมื่อเป็นเช่นนี้ อ้อ นี่ขั้นหนึ่งแล้ว เขา มาแต่กายมนุษย์มาถึงกายมนุษย์ละเอียดแล้ว

ใจของกายมนุษย์ละเอียดหยุดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์
ละเอียดแบบเดียวกัน พอถูกส่วนเข้าเท่านั้นเห็นดวงศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติ
ญาณทัสสนะแบบเดียวกัน ก็เข้าถึงกายทิพย์ อ้อ นี่กายที่ ๓ แล้ว

ใจของกายทิพย์หยุดอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายทิพย์แบบเดียวกัน
ถูกส่วนเข้าก็เข้าถึงดวงศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ แล้วก็ไปเห็นกาย
ทิพย์ละเอียด อ้าว ถึงกายที่ ๔ แล้ว

ใจก็หยุดอยู่ศูนย์กลางที่ ๔ นั้น หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายที่ ๔ นั้น ถูกส่วนเข้าก็เข้าถึงดวงศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ วิมุตติญาณทัสสนะ ก็เข้าถึง กายรูปพรหม กายที่ ๕

ใจกายรูปพรหมก็หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหม ถูกส่วนเข้าก็เข้าถึงกายรูปพรหมละเอียด

ใจกายรูปพรหมละเอียดหยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหมละเอียดนั้น ถูกส่วนเข้าก็เข้าถึงกายรูปพรหม กายที่ ๗

ใจกายรูปพรหมหยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหม ถูกส่วนเข้าก็เข้าถึงกายรูปพรหมละเอียด

ใจกายรูปพรหมละเอียดก็หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายรูปพรหมละเอียด ถูกส่วนเข้าก็เข้าถึงกายธรรม

หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นธรรมกาย ถูกส่วนเข้าก็เข้าถึงกายธรรมละเอียด

หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายธรรมละเอียด ถูกส่วนเข้าก็เข้าถึงกายพระโสดา

หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระโสดา ถูกส่วนเข้าก็เข้าถึงกายพระโสดาละเอียด

หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระโสดาละเอียด ถูกส่วนเข้าก็เข้าถึงกายพระสกทาคา

ใจพระสกทาคาหยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นพระสกทาคา ถูกส่วนเข้า แบบเดียวกันหมด เข้าถึงกายพระสกทาคาละเอียด

หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นพระสกทาคาละเอียด ถูกส่วนเข้าก็เข้าถึงกายพระอนาคา

หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นพระอนาคา ถูกส่วนเข้าก็เข้าถึงกายพระอนาคาละเอียด

ใจพระอนาคาละเอียดหยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระอนาคาละเอียด ถูกส่วนเข้าก็เข้าถึงกายพระอรหันต์ หน้าตัก ๒๐ วา สูง ๒๐ วา เกตุดอกบัวตูม ไสหนักขึ้นไป

ใจพระอรหันต์หยุดนิ่งอยู่ศูนย์กลางดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายพระอรหันต์ ถูกส่วน
เข้าก็เข้าถึงกายพระอรหันต์ละเอียด เสร็จกิจในพระพุทธศาสนาเพียงเท่านี้

เพราะอาศัยการปฏิบัติแค่นี้ ชนะสงครามแล้วในพระพุทธศาสนา พุทธศาสนิกชน
ภิกษุสามเณร ชื่อว่าชนะสงครามแล้ว อุบาสกอุบาสิกามาถึงแค่นี้ได้ชื่อว่าชนะสงคราม
แล้ว ชนะสงคราม ชนะความชั่ว ถ้าไปถึงธรรมกายขนาดนั้นละก็ ความชั่วเท่าปลายขน
ปลายผมไม่ทำเสียแล้ว ขาดจากกาย วาจา ใจทีเดียว นี่พึงรู้ชัดว่า อ้อ พุทธศาสนิกชน
ปฏิบัติได้จริงจางอย่างนี้ โลกชนะสงครามแล้ว เขาได้รับความเบิกบานสำราญใจเพียงแค
ไหน ฝ่ายพุทธศาสนิกชน ภิกษุสามเณร อุบาสกอุบาสิกา ได้ชนะสงครามชั่ว หมดกิเลส
เข้าไปเป็นชั้นๆ เช่นนี้แล้ว จะเบิกบานสำราญใจสักแค่ไหน หาเปรียบไม่ได้ทีเดียว เลิศ
ล้ำพันประมาณ เป็นสุขวิเศษไพศาล

ที่ชี้แจงแสดงมานี้ ตามวาระพระบาลีเป็นหลักเป็นประธาน พอสมควรแก่กาลเวลา
ด้วยอำนาจสัจจวาจาที่ได้อ้างธรรมเทศนาตั้งแต่ต้นจนจบแล้ว ขอความสุขสวัสดีจงบังเกิด
มีแก่ท่านทั้งหลายบรรดามาสโมสรในสถานที่นี้ทุกถ้วนหน้า **สพฺพพุทธานุภาเวน** ด้วย
อานุภาพพระพุทธเจ้าทั้งปวง **สพฺพธมฺมานุภาเวน** ด้วยอานุภาพพระธรรมทั้งปวง
สพฺพสงฆานุภาเวน ด้วยอานุภาพพระสงฆ์ทั้งปวง **ปิฎกตฺตยานุภาเวน** ด้วยอานุภาพ
ปิฎกทั้ง ๓ คือ สุตตันตปิฎก วินยปิฎก ปรมัตถปิฎก **ชินสาวกานุภาเวน** ด้วยอานุภาพ
ของชินสาวก สาวกของท่านผู้ชนะมาร จงดลบันดาลความสุขสวัสดีจงอุบัติบังเกิดให้
ปรากฏในชั้นบัญญัติแก่ท่านทั้งหลาย ทั้งฤทธิสทธิ์และบรรพชิต บรรดามาสโมสรในสถานที่
นี้ทุกถ้วนหน้า อาตมภาพชี้แจงแสดงมาพอสมควรแก่เวลา สมมติว่ายุติธรรมิกถาโดย
อรรถนิยามความเพียงเท่านี้

เอาจุ ก็มีด้วยประการฉะนี้ ฯ

